דכתיבא בהדיא קתני דאתיא מדרשא לא קתני ת"ש שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שאלה ושכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה אף על פי שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור סברוה הא מני ר' יהודה היא דאמר שוכר כשומר שכר דמי והא האי תנא קתני מילתא דאתיא מדרשא ואילו שומר חנם לא קתני הא מני ר"מ היא דאמר שוכר כשומר חנם דמי ותנא שומר חנם והוא הדין לשומר שכר איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני [ז]שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם אמר רב המנונא לעולם הוא חייב עד שתהא פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריה ועד שיהו בעלים משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה אלמא קסבר בעליו עמו אכולה מילתא משמע מתיב רבא שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה שאלה ושכר בעליה עמה אע"פ שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור מאי לאו [א]במלאכה אחרת לא באותה מלאכה אלא מאי מקום אחר דקא מרפי ואזיל קמה והא מדסיפא על גבה הוי רישא במלאכה אחרת דקתני סיפא שאלה ואח"כ שאל בעליה שכרה ואח"כ שכר בעליה עמה אע"פ שהבעלים חורשין ע"ג ומתה חייב אמרי רישא וסיפא באותה מלאכה ורישא רבותא קמ"ל וסיפא רבותא קמ"ל רישא רבותא קמ"ל דאע"ג דלאו על גבה אלא באותה מלאכה כיון דהוו בעלים בשעת שאילה פטור וסיפא רבותא קמ"ל דאע"ג דעל גבה כיון דלא היו בעלים בשעת שאילה חייב האי מאי אי אמרת בשלמא רישא במלאכה אחרת וסיפא באותה מלאכה היינו רבותא אלא אי אמרת רישא וסיפא באותה מלאכה מאי רבותא אידי ואידי באותה מלאכה הוי ועוד תניא ממשמע שנאמר [1]אם בעליו עמו לא ישלם איני יודע שאם בעליו אין עמו שלם ישלם אלא מה ת"ל [2]בעליו אין עמו לומר לך [ג]היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה ותניא אידך ממשמע שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם אלא מה ת"ל אם בעליו עמו לומר לך כיון שיצאה מרשות משאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור תיובתא דרב המנונא תיובתא אביי סבר לה [ד]כר' יאשיה ומתרץ לקראי כר' יאשיה רבא סבר לה כר' יונתן ומתרץ לקראי כר' יונתן אביי סבר לה כר' יאשיה ומתרץ לקראי כר' יאשיה בעליו אין עמו שלם ישלם טעמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור (א) והא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דאיתיה בתרוייהו הא אי איתיה בחדא וליתיה בחדא מחייב לומר לך היה עמו בשעת שאילה אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה

רבא

דכתיבא בהדיא. שואל דכתיב ביה פטור בבעלים בהדיא: **קתני.** מתניתין בבעלים פטור: **[דאתיא מדרשא].** שאר שומרים דלית בהו פטור מדרשא לא קתני: הכא בברייתא גרסינן **שכרה ושכר בעליה עמה: במקום אחר.** שלא במקום הפרה ובלבד שתהא מלאכתו של שואל או של שוכר: **כש"ש דמי.** ותנא שוכר בבעלים פטור וה"ה לשומר שכר אבל שומר חנם לא קתני: **ותנא שומר חנם.** שאף על פי שאין חייבו אלא פשיעה פטור בבעלים: **והוא הדין לשומר שכר.** בין בפשיעה ובין בשאר חיובים: **איבעית אימא.** אי ניחא לך לאוקמא סתם ברייתא כר' יהודה טפי מר' מאיר אוקמא אשומר חנם וכר' יהודה כמו דמחליף רבה בר אבוה: **לעולם הוא חייב.** ואפי' בעליו עמו: **עד שיהא בהמה ובעלים במלאכה אחת.** כגון אם פרה היא יהא הבעל חורש בפרתו לצורך שואל בשדהו או אם חמור הוא יהא בעליו מחמר אחריו: **דקמרפי ליה ואזיל קמה.** חופר והולך בקרקע לפניה במרא תמיד לרפותה שהיא קשה: **והא מדסיפא על גבה.** ממש דתנא לה משום רבותא לאשמועינן דאפי' הכי חייב: **רישא.** מקום אחר נמי דנקט לה משום רבותא ואפ"ה פטור במלאכה אחרת: **שאלה ואח"כ שאל בעליה.** הואיל ולא הוי בשעת שאלה אע"פ שהיה בשעת שבורה ומתה אפ"ה חייב דבעינן בעלים נשאלים בשעת שאילה דבהמה כדיליף לה לקמיה: **באותה מלאכה.** וכדאמר רישא דקאזיל ומרפי קמה וסיפא שמנהיגה במלמד הבקר דהוה ממש על גבה: **אידי ואידי באותה מלאכה.** ממש הוא מה לי מרפי קמה ומה לי מנהיגה: **ועוד תניא.** תיובתא לרב המנונא בסיפא דמילתא דאמר בעינן שיהא עמו משעת שאילה עד שעת שבורה: **לומר לך היה עמו וכו'.** והכי אשמועינן קרא בעליו אין עמו בשעת שאילה אף על פי שהיה עמו בשעת שבורה חייב. ולקמן מתרץ מהיכא משמע ליה הכי: **תניא אידך.** היא היא אלא מר דריש בהאי משמעותא ומר דריש בהאי משמעותא ולא גבי הדדי תניא: **תיובתא דרב המנונא.** בתרוייהו מילתיה במאי דאמר אותה מלאכה בעינן אותביני' מברייתא קמייתא דקתני אע"פ שהבעלים עושין במקום אחר. ובמאי דאמר עד שתהא עמו בשעת שבורה הויא תיובתא מהך ברייתא(ג): **אביי סבר לה וכו'.** השתא מהדר לפרושי מהיכא ילפי הני תנאי דבשעת שאילה בעינן ובשעת שבורה ומתה לא בעינן: **אביי סבר לה כר' יאשיה.** דאמר בעינן חלוק ואע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב דמי ולא משמע ליה לפרושי אחד אחד בפני עצמו בכל מקום שהזכיר ב' דברים ופסק עלייהו דין או איסור: **מתרץ לקראי.** לעיל: **כרבי יאשיה.** (ב) דמפרש דבשעת שאילה בעינן בשעת שבורה ומתה לא בעינן: **ורבא מתרץ להו כבר דעתיה דרבי יונתן.** דמשמע נמי אחד אחד לעצמו ומיהו אפ"ה מצינו למילף שפיר דחדא מינייהו הוא דבעינן: **דתניא ותניא אידך** לא גרסינן דבכל חדא מתניתא לעיל שייכי תרוייהו קראי (ד)בדרשא אלא ה"ג **ומתרץ לה לקראי כרבי יאשיה בעליו אין עמו טעמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דאיתיה בתרוייהו וכו'.** וה"פ טעמא דליתא בתרוייהו שלא היה עמו לא בשעת שאילה ולא בשעת שבורה ומתה דע"כ לר' יאשיה אתרוייהו קאי דרישא דקרא איירי בשאלה ושבורה ומתה ועלה קאי ובעליו אין עמו ולר' יאשיה ה"ק בעליו אין עמו לא בזו ולא בזו כי היכי דמשמע ליה אשר יקלל את אביו ואמו עד שיקלל שניהם ה"נ משמע ליה בעליו אין עמו דהאי אין אתרוייהו קאי אינו בזו ואינו בזו הוא שלם ישלם הא ישנו באחד מהן לא ישלם: **והא כתיב אם בעליו עמו.** דמשמע נמי אתרוייהו ישנו בזו וישנו בזו הוא דלא משלם הא איתיה בחדא מינייהו משלם הא כיצד ע"כ יש כאן אחת שפוטרתו ויש כאן אחת שאינו פוטרתו ומאי היא שאלה (ה)שכירות אינה פוטרתו. ולקמן(ו) פריך איפוך אנא:

רבא

איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה. תימה דאמאי דחק לאוקמי כר' יהודה דלית הלכתא כוותיה דקי"ל דשוכר כשומר שכר כדמשמע בריש המפקיד (לעיל דף לד.) ולקמן (דף נו.) גבי מרימר דאגר כודניתא לבי חוזאי ובכמה דוכתי(ז): **הא** מדסיפא על גבה רישא במלאכה אחרת. דאי במרפי ואזיל היינו ממש על גבה ותימה דמאי צריך לדקדק מכח סיפא בלא סיפא תיקשי ליה רישא דאי במרפי ואזיל היינו ע"ג ממש ומאי אפילו וכ"ת דמרישא גופא לא מצי למיפרך דאיכא למימר דהיא גופא אתא לאשמועינן דמרפי ואזיל הוי כע"ג אבל מסיפא פריך שפיר דאמאי נקט אפילו ע"ג אף על גב דלא מרפי ואזיל הא מרישא שמעינן לה דא"כ כי נמי תוקי רישא במלאכה אחרת תיקשי אמאי איצטריך (ג) סיפא אפילו הא מרישא שמעינן דמלאכה אחרת הוא כע"ג וי"ל דאי רישא במלאכה אחרת ניחא ליה דנקט בסיפא אפילו בעליה ע"ג לרבותא אע"ג דמרישא שמעינן כיון דע"ג הוי רחוק ממלאכה אחרת אבל אי רישא באותה מלאכה וכגון דמרפי ואזיל כיון דאשמעינן רישא דהיינו כע"ג תו לא הוה צריך למינקט בסיפא אפי' בעלים חורשים על גבה:

ממונא

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פ"ב מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' שמו סעי' א:

ז ב מיי' שם ופ"א מהל' שכירות הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף ג:

◆

מוסף רש"י

שוכר כשומר שכר דמי. הואיל ולהנאתו הוא אלא אע"פ שנותן שכר פעולתו שומר שכר הוא, דאי לא יהיב שכר הוי שואל וחייב באונסין, השתא דיהיב ליה אגרא לא הוי שואל והוי שומר שכר (לעיל פ:). שוכר כשומר חנם דמי. דקא יהיב אגר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שמירתו (שם). שוכר כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכר כתיב, שוכר לא כתיב, ומהו דין חיובו לענין גניבה ואבידה, פטור או חייב (שם).

מסורת הש"ס

(א) ב"ק מה: מ: לעיל פ: לג. שבועות מט:, (ב) [לעיל לד: וש"נ], (ג) צ"ל בברייתות, רש"ש, (ד) גי' רש"א מדרשינן בריש, (ה) שמירה כצ"ל, (ו) [דף צו.], (ז) [עי' תוס' ב"ק מ: ד"ה שכרוהו ותוס' לעיל לו. ד"ה שוכר],

◆

תורה אור השלם

1 אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם אִם שָׂכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרוֹ: שמות כב יד

2 וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: שמות כב יג

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' וליתא בחדא פטור וכתיב כצ"ל ותיבת והא נמחק: (ב) רש"י ד"ה כר' יאשיה ומפרש: (ג) תוס' ד"ה הא וכו' סיפא אפי' ע"ג הא מרישא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones